PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Issued daily except Sundays and Holidays

LETO—V... Entered as second-class matter January 28, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO, ILL., ČETRTEK 20. DECEMBRA (DECEMBER) 1917 ŠTEV.—NUMBER 298.

Published and ... under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, ... the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Velike s... napeje...

GOVORICE SO ... GE ...

Resignacijo je ... ral Fr...

Washington, ... pričela preiskav... da nastane ... nstu in da ... so v vlad... ali parlam... mer na A... ce precej r... krogih, ... vljali o p...

Napovedane ... kave in ...

Nekateri ... druge im... ure, da ... sedem ... o katerih ... reči, da ... govori... je te... ... go... ... na ... Bakerja ... K te... govo... ... nad ... Združene ... karjno...

Nekateri ... sprejeli ... nekateri ... poslan... svo... ... listom. C... govoril ... Beto... vnost ...

... Hurley, ... med ... uradniki.

Drugi zope... ... se je ... admiral H... ker ... ladijski odb... ... so na ... h trgovsk... ... civilni ... mornarji, izv... ... trasportne ...

KONGRESNI... JE VSTOPIL ...

Washington, ... nik Royal C. ... decena, S. D., ... armado ke... ... sedežu v kongr... ... odpove...dal.

ŠOLSKI SVET ... NAKUPAJ.

Denver, Colo. — ... svet bo ... nel na prodaj ... deset parcel šolskega ... v dr... javnem kapitolu ... januarja. Kupci morajo ... ... plačaje ... osemnajstih ... obro...h.

VREME.

Danes ne bo ... v temperaturi, nebo ... vreme ne...stanovitno.

Solnčni vzhod ob 7:14 a. m.; solnčni zahod 4:21 p. m.

Boj za prohibicijo v Illinoisu pričenja.

PROHIBICIONISTI MOBILIZIRAJO VSE SVOJE MOČI.

V eden in petdesetem legislaturnem zasedanju upajo na večino.

Chicago, Ill. — Osvojitev prohibicionističnega dodatka v kongresu je ojunačila prohibicioniste v državi Illinois. Voditelji buržoaznih strank, ki so bili prijatelji z "mokrimi" in "suhimi" političnimi silami, so enkrat zašli v zagato, iz katere bi najrajše ušli.

V splošnem pričakujejo, da nastane boj med prohibicionisti in prijatelji piva in vina, ko podpredsednik Marshall in predsednik zbornice Champ Clark proglasita prohibicioniško resolucijo za sprejeto in da pride pred državne legislature, da jo odobri šest in trideset držav.

Voditelji prohibicionistov in "mokrih" se posvetujejo in pripravljajo za boj, ki ga prinese vprašanje prohibicije. Prohibicionisti ponosno izjavljajo, da so vedeli, da sedanji kongres sprejme prohibicioniško rezolucijo in radi tega je njih dolžnost, da store sedaj vse, ko je rezolucija sprejeta, kar je v njih moči, da postane država Illinois suha.

Prohibicionisti upajo, da do prihodnjega aprila tako obdelajo javnost v državi Illinois, da zmagajo na celi črti. Ves boj prohibicionistov se bo sukal okoli tega, da dobe v eden in petdeseti legislaturi večino, ki prične zborovati v januarju 1919.

Poslance za eden in petdeseto legislaturo bodo volili v novembru 1918. Prohibicionisti bodo napeli vse sile, da bodo nominirani taki kandidatje, na katere se lahko zanesejo, da se z dušo za prohibicijo. Ravnotako bodo tudi prijatelji piva in vina delali z vsemi silami, da pri primarnih volitvah propadejo vsi kandidatje, ki dike le količkaj po prohibiciji, in da bodo izvoljeni njih nasprotniki.

Prihodnje primarne volitve obetajo, da se bo boj sukal okoli vprašanja, če sme človek izpiti čašo piva ali vina, ali če mora piti le vodo.

Mesto, da bi se volilni boj sukal okoli resnih političnih in gospodarskih vprašanj, bo glavno vprašanje, kaj naj pije človek: pivo, vino ali vodo.

POMANJKANJE PREMOGA.

Sheffield, N. Y. — Pred policijsko postajo se je zbralo do 2,000 razburjenih žen, ki so že pred jutranjim svitom stale pred dvema premogovnima skladiščema ter čakale na premog, dokler jim nisu povedali, da je zaloga pošla.

Ko so uslužbenci povedali, da je premog pošel, so pričele žene kričati in plakati. Zahtevale so, da jim dovolijo vstopiti na premogovo skladišče. Obnašale so se tako obupno, da so se jih uslužbenci usmilili in odprli vrata, da se prepričajo, da ni premoga.

Komaj so bila vrata odprta, je kakih sto žen hitelo na skladišče, kjer so se prepričale, da so uslužbenci govorili resnico.

Nato so odhitele na policijo, da potožijo svojo bol.

KONGRESNIK POROČA, DA PROSTAKI SNAŽIJO ČEVLJE OFICIRJEM.

Washington, D. C. — Kongresnik Miller iz Washingtona, ki je v družbi drugih kongresnikov obiskal evropsko bojišče, je pred zbornico govoril o svojih vtisih, ki jih je dobil v Evropi.

V teku svojega govora je dejal, da je videl, kako so ameriški vojaki čistili čevlje ameriškim častnikom v Franciji. Kongresnik je dejal, da so vojaki plačani za tako delo, ali da on priporoča, da se take navade opuste.

Senat sprejel prohibicionistične predloge.

VAŽNE PREDLOGE PRIHODNJE NA DNEVNI RED PO POČITNICAH.

Pravi boj za prohibicijo in proti nji prične sele v drugem legislaturnem.

Washington, D. C. — Takoj ko je pričela senatna seja v torek, je senator Shepard iz Texasa vložil prohibicionistični dodatek k ustavi in da senat sprejme spremembe, ki jih je osvojila kongresna zbornica.

Senat je sprejel zbornične spremembe, ki se nanašajo na dan, v katerem se morajo izreči demokrati legislature, da so za prohibicijo ali proti nji. Dodatek k ustavi pojde sedaj v razne legislature, da ga sprejmejo ali zavrnejo.

Resolucija, ki prepoveduje delovanje in uvoz opojnih pijač v Združene države in njene teritorije, ki služijo le uživanju, ne potrebuje potrdila od posameznih ampak zadostuje, da jo sprejme dvotretjinska večina držav, da postane prava. Legislature lahke pričnejo razpravljati in sklepati o tem aktu, ko sta ga podpisala predsednik Marshall in Champ Clark, predsednik kongresne zbornice.

Pred senatom so ostale še dve važne predloge, ki jih je sprejel po bližnjih počitnicah, ki se končajo 3. januarja prihodnjega leta.

Prohibicionisti so prepričani, da v vseh državah, ki so sprejele prohibicijo za kongresno dobo, ne bodo pravi... zmage prohibicionistov... spremeni tudi v nji... ... prihodnji ... držav, za prohibicijo ... piva in vina, ne ... v ... državah napel vse ... da obdrže sedanje ... pak pojdejo na ... prohibicionistom ...

202 VOJAKA NEVARNO V TABORIŠČU ... VIRUSA.

Washington, D. C. — Generalni vojaški zdravnik Gorgas je poslal vojaška voditelja ... Funston, Bowie in ... našel sledeče zdravstveno ... re:

Zimska obleka še ni prišla; taborišča se nahajajo v ... krajih; bolnišnice so slabo ... ljene; pomanjkanje šotorov; ... toplote v barakah in ...; v enem mesecu sta umrla ... vojaka; v taboriščih je bilo 112 vojakov bolnih na vnetju ... ske mrene, 104 slučaji difterije ali ... davice, 131 slučajev vnetih bezgavk, 847 slučajev ... in 5216 slučajev ošpic.

Gorgas pravi, da je veliko število slučajev pljučnice, za katero je umrlo največ vojakov, povzročilo pomanjkanje zimske obleke in toplote v barakah. Vojaki so bili v lahkih poletnih oblekah vse ... oktober, ko je bilo že mrzlo. V taborišču Doniphan imajo vojaki še zdaj platneno uniformo. Dalje poroča Gorgas, da so bila taborišča sprva preveč natlačena. V taborišču Sevier (Greenville, S. C.) je spalo enajst do dvajset mož v enem šotoru. Zdaj je tam po devet mož skupaj.

Odgovornost za pomanjkanje gorke obleke v oktobru in novembru nosi ordinančni department vojne oprave, kateremu je načelval general Crozier. Tekom sedanje preiskave v kongresu je vojni tajnik Baker odstavil Crozierja in postavil na njegovo mesto generala Whelerja.

POTAPLJAČA JE ZADELA OB POTAPLJAČO.

Washington, D. C. — Devetnajst življenj je bilo izgubljenih, ko je potapljača F-3 udarila v potapljačo F-4 v gosti megli.

Potapljača F-3 je ostala nepoškodovana in je rešila pet ponesrečenih pomorščakov.

Ofenziva proti I. W. W. bo dolgotrajna.

TRAJALA BO DO ZIMA DO MESEC MARCEV.

Razsoja in dokazovanje mora pripeljati pravico in zaslišanost.

Chicago, Ill. — Ofenziva proti 107 članom I. W. W. je pričela in znamenja kažejo, da bo trajala od treh do šest mesecev, preden bo izvedena sodba. Obravnava bo tako ... zakrčne se ni bilo do sedaj v Zjedinjenih državah in zaslišanih bo veliko prič.

Slišiti se glasovi, da so višje oblasti naročile zvezni pravdalkom tako-le:

"Bodite nepristranski pri vseh ... obravnava. ... da ... ali proti ... I. W. W. ... v vojni ... v zapor, in ob ... ne more ... Po ... kar se ... bo ... pravično."

DELAVSKA TRAGEDIJA.

Chicago, Ill. — Veto Ventito ... pri italijanski veliki operi, je ... svojo ženo ... Harriet ... je težko ranil svoje ... Po izvršenem dejanju je ... na eliso gelerek in pobegnil.

Vzrok je bila ljubosumnost. ... ona mu je očitala, da je ... in da je pobegnil od svoje ... in dveh otrok v Italiji.

4,000 LADIJ V DELU.

New York, N. Y. — Zvezni ladijski urad je naročil 4,000 ladij, ki bodo nosile osem milijonov ton. Tako je poročal Raymond B. Stevens, podpredsednik odbora, pred člani Akademije politične znanosti, ko so bili zbrani na 28em in trideset letnem zborovanju.

DELAVSKI NEPOKOJ PONEHUJE.

Washington, D. C. — Industrijalni nepokoj v glavnih mestih je tako pohehal, da že mesece ni bilo takega miru.

Uradniki v delavskem departmenta pripisujejo ta pojav zboljšanim delavskim razmeram.

Homatije v revolucionarni Rusiji.

RAZNI GLASOVI O CIVILNI VOJNI V RUSIJI.

Nove zmešnjave se pojavljajo v Petrogradu.

London, 19. dec. — Po brzojavkah iz Petrograda in Kodanja se nadaljujejo boji v okrožju Dona. Boljeviki so poslali nove čete iz Petrograda v južno Rusijo. Ena vest pravi, da so kozaki renkupirali Rostov na Donu. Ukrajinski rebeli v Kijevu so razorožili boljevike čete in jim vplenili 78 topov, 350 strojnih pušk in pol milijona strelnih nabojev.

Včeraj se poročali iz švedskih virov, da Kerenskij marširа z novo armado proti Petrogradu, in dež je svjet poslal čete nasproti. Vest je težko verjetna, kajti Kerenskij je izvoljen delegatom za ustavodajno skupščino v Saratovu, kar ima za vraje pristaše, to da v tem času, ... se skriva nekje, ... je bila ... mobilizirati ... armado. O Kornilovu in Kaledinu ni nikakršnih vesti ... kakor da sta se oba kozaška ... v umilju.

Ukrajinci ...

London, 19. dec. — Poročevalec v Petrogradu javlja, da se odpira trgovina med ... in Nemčijo na ... Nemci dovažajo ... vrsta ... ki jim manjkuje ...

Pro i ...

London, 19. dec. — Pariški ... poročajo ... v Petrogradu ... bolševiki vnelje v glavno ... strajkujoče ... in ... vojaštvo ... ter ... ...

Ukrajinci dobaja velike simpatije ... in Lenin je mengrupacija ... priznati njihovo ... Pravijo tudi, da je ... v Rusiji, ki ... priporočati Leninove ...

POMAJANJA SO PRENEHALA.

Minneapolis, Minn. — Predsedniková komisija za preiskavo industrijalnega nepokoja je pričela s preiskavo spora vrokovna ... v Minneapolisu in St. Paulu. Jedro spora tvori odločba državne varnostne komisije, ki prepoveduje cestnoželezniškim uslužbencem nositi unijske znake.

Predsednikova komisija, ki ji načeluje delavski tajnik Wilson, je tukaj po njenem prihodu konferirala z governerjem Burnquistom. Temu so sledila posvetovanja z voditelji delavstva.

Delavci so prepričani, da bo pravica na njih strani in da se spor zanje ugodno reši. Voditelji organiziranega delavstva izjavljajo, da so imeli delavci pravico proglasiti splošno stavko iz simpatije, ker je šlo za načela.

EKSPLOZIJA PLINSKE PEČI POVZROČILA NESREČO.

New York, N. Y. — Razstrelba plinske peči v departmentni hiši na 1497 St. Marksovi Ave., Brooklyn, je zanetila ogenj in uničila tri človeška življenja. Vsled eksplozije so Samuel Beaver, njegova žena in njegov brat postali kosčuzni in nisu mogli ubežati ognju.

Hudi boji na severnem italijanskem bojišču.

NEMŠKI VOJNI STAN POROČA O USPEHIH.

Rim pravi, da je bojna črta nedotakljena.

London, 19. dec. — Nemški vojni stan javlja danes, da so avstro-ogrske čete včeraj ujele nadaljnih 1000 Italijanov v "uspešnih bojih ki so se vršili v goratem ozemlju zapadno od Brente".

z Berlina poročajo, da so Italijani izgubili posetje na gori Selarado.

Nasprotno poročajo iz Rima, da se italijanske, angleške in francoske čete hrabro drže in da je njihova bojna črta nedotakljena.

Rim, 19. dec. — Novi motorni čolni, oboroženi s torpedi in lahkimi topovi, so se izkazali za najboljše obrambno sredstvo Italijanov. S temi čolni so ustavili avstro-nemško ofenzivo pri Piavi na benečki ravnini. Čolni drve z neverjetno naglico in topovi do njih sproti poderejo vsak most, ki ga sovražnik postavi čez reko. V teh čolnih so se Italijani tudi prekrili v temno lahko in porušili dve avstrijski bojni ladji.

Spremembe v italijanski ...

London, 19. dec. — ... poroča, da maršal Haig, ... poveljnik angleške armade na Francoskem, ... v ... Italiji. To je ...

(Dalje na ...)

20 ... V LONDONU.

London, 19. ... — ... 10 oseb in 70 ... London je bilo ... Pravijo pravi: "... ... ...

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Canada $3 na leto, $1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo $4.50 na leto, $2.25 za pol leta, $1.13 za tri mesece.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada $3 per year; Chicago and foreign countries, $4.50 per year.

Address:
"PROSVETA"
2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4698.

Datum v oklepaju n. pr. (November 28-17) poleg naslova kažeje, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

ŽENE, ZDRAMITE SE!

Živimo v dobi, v kateri se rušijo in padajo stari, veljavni nazori in se poraja novo, sveže življenja. Da se je pričel ta plodonosni preobrat, to so povzročile delavske množice. To je prinesel čas, razvoj. Da pa se pot ugladi, da se kitajski zid predsodkov, v katerih ječi še pretežna večina ljudi, čimprej poruši, za to delo je treba sto in sto rok, treba je sto in sto toplih src, ki so prežeta z nesebičnostjo in z žarko ljubeznijo do človeštva. In dolgo časa najbolj zaničevan razred se je dvignil, da popelje človeštvo na višavo, kjer je za vse dovolj solnca. Goste vrste proletarcev so na delu, da zgrade stavbo nove družbe od temelja do vrha.

Pri svojem delu niso delavci zametavali tudi najskromnejših moči. Krepka moška pest je zamahnila prva, prožne, gibčne roke žen so gradile dalje, strastna navdušenost mladine je obdajala njihovo delo. In tako valovi delo za napredek in objema ves svet s svojim gibanjem in združuje moža, ženo in mladino.

Ve, slovenske proletarke, ne mislite, da bo brez vas opravljeno delo pri zgradbi nove družbe. Tudi ve morate stopiti v ta širni krog, tudi vam je odkazano delo v gibanju za boljše razmere v človeški družbi. Vse premalo je še v vas živo spoznanje, da je vaše mesto tám, kjer že stoje trdno vaši možje, sinovi, bratje. Ne ostajajte brezbrižne doma, kadar pohajajo možje shode, ali k znanstvenim predavanjem. Hodite z njimi in pomnite, da besede, ki jih slišite na shodih in pri predavanjih veljajo tudi vam. Žena, ki malomarno gleda delo moških, zavlačuje napredek človeške družbe. In žena, ki je že spoznala upravičenost našega dela in v kateri gori že živa ljubezen do napredka, ta pa naj nikar ne zaklepa svojega spoznanja pred drugimi. Namesto, da bi poslušala svoje sosede brezplodno rešetanje tujih oseb, naj ji raje odpira oči o poslanstvu žene v gibanju za boljše razmere v človeški družbi, naj ji zaseje seme, iz katerega bo vzklilo pravo prepričanje. Opozarjajte jih na naše organizacije, h katerim naj pristopajo, ker častno ime gre le oni zavedni ženi, ki je organizirana. Dolžnost vsake, organizirane proletarke je, da pridobiva med svojimi znankami nove članice in da agitira za obilno posečanje prireditev organizacij. Ni dovolj, da plačujemo organizacijam le prispevke, ampak živ član organizacije je le oni, ki prihaja k sestankom, na shode, ki agitira za naše prireditve in boljše razmere delavstva. Marsikatera bo rekla, vse to mi je nemogoče. "Nemogoče — to je beseda norcev," je dejal Napoleon.

Žene pristopajte tudi k "Slovenski narodni podporni jednoti"! Vaše delo za slovensko delavstvo in vaše otroke ni popolno, ako niste članice te močne in napredne podporne organizacije, ki se je prva izrekla med podpornimi organizacijami, da mora biti njeno glasilo urejevano v moderno delavskem in naprednem duhu.

"Slovenska narodna podporna jednota" ne podpira le svojih članov v bolezni in nesreči in svojce članov po smrti članov, marveč stoji ob strani svojih članov v vseh delavskih bojih!

Slovenske žene in dekleta združite se v S. N. P. J. in udeležite se vsakega gibanja, ki koristi slovenskemu delavstvu! Ne dremajte za zapečkom in pridružite se ženam in dekletom, ki so organizirane v S. N. P. J., vaše delo je ravno tako živo potrebno kakor moških. Ako hočete žeti, morate tudi sejati!

MUNICIJSKA DELAVCA ARETIRANA.

Philadelphia, Pa. — Zvezni komisar je določil za Charles Sholla, bivšega municijskega delavca $1,500 poroštva, ker je obtožen, da ni pravilno postavil netila v granatah, ki so namenjene za Pershingovo armado v Franciji.

Ravno radi take obtožbe je za William Lepkovskega določenih $2,500 kot poroštvo.

Sholla in Lepkovski sta priznala, da sta opustila nekatere papirne ovitke, vsled česar postanejo granate nerabne. Rekla sta, da nista vedela, da vsled take malenkosti postanejo granate nerabne. Izjavila sta, da sta lojalna napram Združenim državam.

Kadar spremenite naslov, napišite vselej stari in novi naslov.

Delavske organizacije njih pomen in koristi.

Do najnovejšega časa so bila delavska strokovna društva od vlade zatirana in tako rekoč urejevana. Še celo v Angliji, kjer so delavci najprvo dobili svobodo, katero so si pridobili s takimi boji, kar so dosegli le s pomočjo sloge in vzajemnosti.

V Angliji je bila v začetku 19 stoletja industrija le [illegible] vita in ko so se delavci hoteli vsi nekoliko organizirati, so takoj izšli pravili postave, katere so prepovedovale shode in organiziranje. Tako je vlada l. 1800 izdala zakon, v katerem je bilo prepovedano vsako združitev pomočnikov in delavcev, ki so hoteli zahtevati [illegible] plače in krajši delovni čas. — Tukaj imamo to vsaj na pamet, da se s temi namenom združi[illegible], ekorovno potem, kje so dosegla boja kaj dosegla. — Če je kdo svojega tovariša nagovoril ali gmotno podpiral, da naj pusti delati ali da naj ukaže se [illegible] te, se je že pregrešil proti postavi.

Podjetniki so to postavo takorekoč imeli od parlamenta, kateri so potem rami sodniki s vso natančnostjo in neverjetno [illegible] gostje izvršovali in kaznovali vsak prestopek. Tako se je zgodilo, da je bilo l. 1803 [illegible] tkalcev v mestu Kneb[illegible] kaznovanih z zaporom [illegible], katerih je edio radi tega, [illegible] svojim tovarišem v New [illegible] ali in prosili gmotne podpore.

Angleški delavci so [illegible] kljub temu trdni v svoji [illegible]. Zgodovina tak progan[illegible] jev, jako skromne razmere [illegible] terih so delavci živeli, [illegible] občudovanja vredne. [illegible] Čim bolj se podjetniki [illegible] lčve, tim strožje postave [illegible] ali industrije proti delavcem, tim bolj stroge so kaznovali vsak najmanjši prestopek, tam bolj se so delavci organizirali. Za vsako najmanjše pravico so morali takorekoč brezupno bojevati in šele po daljšem trudnem boju so si dosegli [illegible] vali nekaj malega." Take [illegible] kajiga kaževa najbolje [illegible] delavske boje na Angleškem.

Tako so delavci [illegible] po dolgih bojih in pregan[illegible] l. 1824 pravico prirejati [illegible] neovirano, in agitirati. Toda [illegible] svobode niso dolgo uživali, kajti podjetniki so [illegible] intrigirali, da je parlament l. 1825 sklenil neke postave, vsled katerih so začeli zopet preganjati [illegible] delavske organizacije. Tako je bilo šest delavcev v Dorchesterju obsojenih v sedemletno [illegible] vsled tega, ker so se poslužili [illegible] kanske pravice. Prirejali so [illegible] kanske protestne shode po vsi Angliji [illegible] pomilostenje teh [illegible] da potekla se leta, [illegible] oproščeni, ker so obiskali to [illegible] jako zavlačevale. Nekateri delavci so bili poslani celo v sredino Avstralije razna privatna posestnikom "v najem". L. 1847 so nekateri delavci obsojali učnikstem obrtnih učencev in netarifno plačevanje dela. Ti delavci so bili takoj obdolženi zarote. Razburjenje in agitacija, ki jo je povzročil ta proces, sta se komaj polegla, ko se je zopet začel še bolj drastičen proces proti 21 sidarjem. Le neustrašeni agitaciji se je zahvaliti, da je sodišče oprostilo te obtožence. Plačati so pa vendar morali velikanske sodnijske stroške. Sodišče v Scherfieldu je l. 1848 obsodilo več delavcev v desetletno prognanstvo. Šele višje sodišče je oprostilo delavce. Vsi ti procesi so povzročili velikanske stroške različnim delavskim društvom. Tako so na primer l. 1847 delavci v tovarni za stroje morali plačati 10,000 dolarjev, l. 1848 so brusači v Scheffieldu morali ravnotako plačati $5000, delavci v tovarni za pločevino v Wolverhamptonu so morali l. 1851 plačati $15,000. Tako so tri delavska društva v kratki dobi plačala nad $20,000 le radi sodnijskih preganjanj.

Angleški delavci pa kljub temu niso mirovali in so vodili oster boj proti takim postavam, a katerimi so hoteli potlačiti vsako mezdno gibanje. Ko je leta 1859 izbruhnil v Lockoutu velik štrajk stavbinskih delavcev, se je tudi občinstvo začelo malo zanimati za razmere. In sedaj šele so delavci dobili popolno svobodo. Po dolgih bojih so delavci to dosegli, kar jim je bilo že prej dovoljeno.

Delavsko vprašanje se je na podoben način razvijalo tudi na Francoskem. Tudi tam so delavci morali voditi ostre boje, predno so dosegli pravico se organizirati. Ko je francoska buržoazija po uspešni revoluciji dobila vso vlado v svoje roke, je takoj izdala postavo, po kateri je bilo strogo prepovedano mešanom enakega stanu in poslanja ustavljati društva. Prepovedano je bilo delavcem prirejati javne shode, ker so take shode smatrali za uporne. Šele po dolgem neustrašenem bojevanju so dosegli svobodo, kakor so jo imeli delavci v Angliji.

V Nemčiji pa delavci celo do najnovejšega časa niso imeli vseh ustavnih pravic. Imeli so različna strokovna društva, toda bila so pod strogim državnim nadzorstvom. In ako vlasti ni bilo kaj po volji, je vsako tako društvo razpustila, poslanje pa zaplenila. — V nekaterih delavi pa vlada ni tako preganjala delavce, kot jih je revno v Avstriji. Vlada se je poslužovala vseh sredstev, samo da je vrabila vsako gibanje. Preganjala je delavske voditelje, metala jih v jaše, razpuščala komaj ustanovljene delavske organizacije, shode itd. To je tiek vsak va, kateri je bival tam. Toda popolnoma zatreti pa ni mogla vsled neustrašenega in krepkega odbora od strani delavcev.

Zakaj se pa kapitalizem tako boji vsakega delavskega gibanja?

Ako hočemo poznati vzroke, moramo natančneje opazovati mezdni boj, t. j. boj med podjetniki in [illegible] delavci, boj za zvišanje plače, skrajšanje delovnega časa in postopanja a delavci itd.

Na eni strani je kapitalist, prešt[illegible] ne da danes ni nobenih [illegible] predpisov. On lahko po[illegible] uvajanje plačo, poljubno [illegible] delovni čas, poljubno [illegible] delaje razne predpise v svojih delovnicah in tovarnah. V poštev [illegible] samo njegovi lastni interesi.

Kapitalisti se celaj velike manj brigajo za delavce — šive delavne sili kot se za v prejšnjih časih za [illegible]. Sušenj je vendar sposoben [illegible] gospodarja. Kupil [illegible] si ga je moral s lastnimi [illegible] in to je vedno [illegible] [illegible] premoženje. Ako je [illegible] sušenj umrl, tedaj se je njegov gospodar vendar vsaj [illegible] [illegible] je skušal streči, kajti ako je sušenj umrl, je izgubil del premoženja. Ako se je delavec med [illegible] radi slabe [illegible] se je znižal tudi [illegible] podjetnika. Kak zaslonek je [illegible] podjetniki in delavci? Ako [illegible] delavec izgubi [illegible] izčrpanje telesne moči, ima [illegible] Ako se [illegible] radi bolezni [illegible] zdravniške oskrbe, tedaj podjetnik ni briga. Ako vidi, da je [illegible] takega delavca več rabiti, ga enostavno odpusti, ker ve, [illegible] dosti [illegible] zdravih [illegible] delavcev. Kapitalisti [illegible] ne delavstvu, kakor se jih [illegible] gospodarji, kateri so imeli sužnje. Današnji kapitalisti enostavno odpustijo delavce, katere ne morejo več rabiti, bodisi radi starosti ali bolezni, in se ne briga več dalje za njega. Njemu je vseeno, ako delavec, ko je njemu prodal vse svoje najboljše moči, umrje na cesti. On si misli, sejaj se pa brigaj zopet sam. Ali ozrimo se v čase brezdelnosti ali industrijelne krize. Sužnja gospodar ne bode takoj odpustil, ker ve da si radi tega zmanjša svoje premoženje. Ne bode ga pustil stradati, ker ve, da bode njegove moči radi tega pojenjale in da ne bode mogel več tako delati, ko nastanejo zopet boljši časi. Toda današnji kapitalisti pa za časa industrijelne krize enostavno odpuste delavce in ti naj se sedaj belgajo, kakor se hočejo. Njemu je vseeno, kje živ in kako. Saj ima tako vedno dosti delavcev; ako jih bodo potrebovali, lahko dobi zdrave in močne, kadar se razmere zboljšaja. "Prosti" delavec lahko radi lakote ali sploh pomanjkanja umrje, in njegov prejšnji gospodar se niti zmenil ne bode zanj. Sužnj se šteje k premoženju; ker vrednost premoženja raste, kdo je sužnj zdrav in močan, in ker vrednost premoženja raste, ko je sužnj bolehen in slaboten, radi tega vedno gleda gospodar sužnjev, da imajo sužnji dobre in zdrave in zračna stanovanja. V tem se zopet razlikujeta današnji podjetnik in gospodar sužnjev v času suženjstva. Kapitalistu sedanjega časa je vseeno, ako delavec živi v takem ali takem stanovanju, to je njegova briga, si misli. Ako je nezmožen za delo, naj pa gre. Na razpolago imam vedno dosti delavcev.

Podjetnika torej ne silijo nikaki materijalni interesi v mezdnem boju, da bi omejil zlorabo delavstva ali pa bi se sploh kaj brigal za delavce. On je vsled svojega ekonomskega stališča najneobčutljivejši človek. Kar delavci pri sklepanju delavskih pogodb pridobe si morajo takorekoč izsiliti iz njega. Nekatere zahteve, katere so v času suženjstva se vpoštevali, sedaj popolnoma prezirajo. Pri odločitvi mezdnega boja na pridejo sedaj druge stvari v poštev, kakor vpoštevanje ekonomske moči kapitalistov in vpoštevanje vztrajnosti od strani delavstva.

(Dalje prihodnjič.)

DOPISI.

Camp Dodge, Iowa. — Prej kratkim nas je obiskala tetka zima in nam prestlala 14 palcev snega. Posledica ji, da smo dobili jako občutno mraz, ki raste v kosti; toplomer kaže od 8 do 14 stopinj pod ničlo. Kaj! Da ni [illegible] smo vojaki [illegible]!

Obiskal nas je tudi Y. M. C. A. "Mi[illegible]" in ima pravo dobro [illegible]. Dobili smo volnene nogavice, rokavice in perila volnene [illegible]. Te stvari so nam sedaj na zimo prišle jako prav. Iz zaloge pošiljatev, ki so nam bile poslane, je razvidati, da so vojaki nama iz severnih krajev. Ni čuda, saj tam poznajo lastnosti zime. Ženske sede v gorko zakurjenih sobah in kite v toplem delu, pa negovedami in jopiči. Vsled tega prekrbi "Ameriki rdeči križ". Ta organizacija dela s vso vnemo za korist vojakov in je vredna podpore. Vsak dar, ki ga podarite taj organizaciji, pride vojakom v korist.

(Amerika se odlikuje po izvrstnih mojstrih-mecenatih, ki se [illegible] ali, a koliko velike naglice se [illegible] [illegible] so [illegible] [illegible] [illegible]

VESTI Z BOJIŠČA.

(Nadaljevanje s prve strani)

te vrste, odkar je on prevzel poveljništvo. Razume se, da so izpremembe v zvezi z zadnjim neuspehom angležnih čet pri Cambraiu.

Vojni stan javlja, da razen lokalnih nemških upadov med Bullecourtom in Lensom ter vzhodno od Ypresa ni z bojišča nič novega. Iz Pariza poročajo o topniških bojih pred Verdunom.

Nemci bombardirajo bivšo ameriško črto.

Pariz, 19. dec. — Po vesteh s fronte je nemška artilerija zelo aktivna v okolišu kanala Rhone-Rhine na meji Lorene. Seveda, ko so Nemci enkrat znali, kje se žantje strica Sama, so jih vedno spremljevali z bombardiranjem in številnimi upadi. Nemško poveljništvo je morda tudi hotelo izvesti večji napad z namenom, da uniči jedro ameriške armade.

Zdaj se je pa izvedelo, da Američanov ni več tam, premeščeni so drugam, kam, je seveda tajnost. Nemci torej zastonj bombardirajo dotični okoliš na meji Lorene.

Boji v Palestini.

London, 19. dec. — General Allenby javlja, da so angleške čete zasedle visoke hribe vzhodno od Abu-Diza, dve milji južnovzhodno od Jeruzalema. Ujetih je bilo 117 Turkov, med katerimi je pet častnikov.

Washington, 19. dec. — Iz zavezniških virov je včeraj prišla vest, da so Turki pred odhodom iz Jeruzalema oropali cerkev Božjega groba vseh dragocenih in zgodovinskih reči. S seboj so tudi vzeli jeruzalemskega patrijarha. Sprva je bilo poročano, da so bili zgodovinski kraji nedotaknjeni.

Ponovni zračni napad na London.

London, 19. dec. — Zadnjo noč so nemški letalci zopet napadli južnovzhodno obrežje Anglije in London. Oficijalno poročilo pravi, da je bil en sovražni eroplan izstreljen iz tla in domneva se, da je še enega zadela enaka usoda.

Šestnajst do dvajset sovražnih eroplanov se je udeležilo napada in razdeljeni so bili v šest letalnih skupin. Samo pet letalcev je doseglo London, drugi so se morali vrniti. Število žrtev je ni znano, toda materijalna škoda je velika. Bombe so padale tudi na Kent in Essex. Čim so se pojavili sovražni avijatiki, so takoj zagrmeli obrambni topovi in angleški letalci so se dvignili v zrak; v nekaj minutah je bil dan signal, da ni več nevarnosti. Kljub ljati obrambi se je peterim eroplanom posrečilo doseči London, kjer so napravili precej škode.

Zadnji nemški zračni napad na London je bil 6. decembra.

Razno iz inozemstva.

Kajzer bi rad osvobodil bivšega carja.

London, 19. dec. — Iz Petrograda poročajo, da se nemški pooblaščenci, ki se pogajajo za mir v Brest Litovsku, vprašali po naročilu kajzerja ruske poslance, kaj mislijo revolucionarji storiti z bivšim carjem in njegovo družino. Bolševiški komisarji so na to poizvedeli pri carjevih sorodnikih, da bi Romanova družina najraje zapustila Rusijo in se naselila kje na tujem. Bolševiki so s tem zadovoljni, toda željo bivšega carja hočejo predložiti ustavodajni skupščini, ki naj v tem oziru sklene, kar hoče.

Scheidemann in Hindenburg.

Stockholm, 19. dec. — Filip Scheidemann, vodja socialistične večine v Nemčiji, je zapustil Stockholm, kjer je nekaj dni konferiral z ruskim odposlancem Orlovskim. Pravijo, da je odpotoval naravnost k maršalu Hindenburgu v glavni stan nemške armade.

Urugvaj posodi Angliji 50 milijonov.

Buenos Aires, 19. dec. — Republika Urugvaj je dala angleški vladi kredit v svoti $50,000,000.

Pot za pridobitev Mehike.

Washington, 19. dec. — Ameriška in mehiška vlada sta pričeli po svojih zastopnikih posvetovanje, ki ima odstraniti vse disputacije in nesporazumnosti, ki še obstoje med obema republikama. Ameriško stran zastopa državni tajnik Lansing, mehiško vlado pa poslanik Ignacio Bonillas.

Združene države in Mehika bosta poravnale te zadeve, ki izvirajo iz razmer na meji in sklenili bosta pogodbo za izmenjavanje produktov. Amerika bo dala zlato in koruzo za razne kovine in olje. Vprašanje olja je glavna točka. Zavezniki potrebujejo petrolej in Mehika je zelo bogata na temu produktu. Amerika bo tudi skušala najti pot za pridobitev Mehike na svojo stran v vojni zoper centralne države.

Vojni cilji Bolgarske.

Stockholm, 19. dec. — Dimitrij Rizov, bolgarski poslanik v Berlinu, je objavil sledeče mirovne pogoje Bolgarske:

Turčija obdrži svoje meje v Evropi, kakor je bilo določeno na konveniji v avgustu 1915.

Rumunska se ima odpovedati Dobrudži in umakniti svoje meje za Donavo.

Poleg Dobrudže mora Bolgarska dobiti grško Macedonijo in Niš v Srbiji.

Solun postane neutralno, svobodno mesto ali pa skupna lastnina Bolgarske in Grške.

Bolgarska dobi ves teritorij v dolini ob reki Timok, ki ga je dala Turčija Srbiji leta 1833.

Srbija obdrži svoje meje, izvzemši ozemlja, ki ga ima dati Bolgarski, sme pa anektirati vso Črno Goro razen gore Lovčen in vso severno Albanijo nakar bo imela dve luki ob Jadranskem morju: Antivar in Drač.

Vsa južna Albanija od reke Škumbije pripade Grški, toda Bolgarska mora dobiti nas v sredni Albaniji, na katerem zgradi železnico iz severozapadne Macedonije do Jadranskega morja.

Ameriške vesti.

AERONAVSKA DOBI DEPARTMENT MUNICIJE.

Washington, 19. dec. — Senatni odsek za vojaške zadeve, ki preiskuje vojno upravo, je danes poklical k zaslišanju ravnatelje raznih družb, ki izdelujejo orožje in streliva in ga prodajajo vladi. S tem je odsek razširil preiskavo na privatna podjetja, da se prepriča, kako stoje s pogodbami napram vladi.

V uradnih krogih so mnenja, da bo senatni odsek po končani preiskavi priporočil kongresu ustanovitev vladnega municijskega departmenta, kakršnega že imajo zavezniki v Evropi. Preiskava je dognala, da sedanji sistem kupovanja orožja in streliva pri privatnih družbah je največ zakrivil pomanjkanje bojnih potrebščin. Senatorji izjavljajo drug za drugim, da krivda ni pri uradnikih, temveč sistem je kriv. Privatni podjetniki, ki gledajo v prvi vrsti na profit, ne morejo zadostiti potrebam vlade in zato se gode velike nerednosti. Vlada mora sama producirati municijo in orožje, ako hoče, da bo stvar v redu.

Kongresnik Medill McCormick iz Chicago, ki je včeraj pričal pred preiskovalnim odsekom, je dejal, da morajo Združene države kakor hitro mogoče poslati na tisoče težkih topov v Evropo, ako hočemo, da se izvojuje zmaga z manjšimi žrtvami mož.

"Amerika mora imeti 25,000 topov za svoje lastne čete in vrhutega še rezervo topov za angleško, francosko in italijansko armado," je rekel McCormick, ki je pričal za zaprtimi vratmi. Le majhen del tega, kar je povedal, je prišlo v javnost. Dovolj pa je še to, da vidi ameriška javnost, kako je potrebna uprava vladnih tovarn.

Senat je danes tudi uvedel preiskavo železnic. Predlog za preiskavo je bil sprejet brez opozicije. Glavno vprašanje, ki pride pri preiskavi na dnevni red, je vladna kotrola in operacije železnic. Senator Cummins je z večino drugih senatorjev prepričan, da je javno lastništvo železnic neizogibno in preiskovalni odsek naj pripravi tla za to veliko akcijo. Odsek se bo tudi bavil s cenitvijo resnične vrednosti železnic, ki bo tvorila kupno ceno za vlado.

GOVERNERJEVA PALAČA POGNANA V ZRAK.

Sacramento, Cal. — Neznani zlikovci so nameravali ubiti governerja William D. Stephensa z močno učinkujočo bombo, ki je eksplodirala ob 11:55 ponoči. — Bomba je porušila ves zadnji del poslopja.

Ob času razstrelbe so vsi spali: governer, njegova soproga in služabniki. Ranjen ni bil nihče.

Po razstrelbi so videli bežati dva neznanca od poslopja.

DOLINA IMPERIAL DOBI VODO IZ LAGUNE.

Washington, D. C. — Lane, tajnik za notranje zadeve, je povedal delegaciji iz distrikta za umetno namakanje zemljišč v Imperialu, da bodo sedaj dobivali vodo iz Lagune pri Yumi, Ariz., če nosijo sami stroške. Priporočil je, da preden prično z gradnjo, da naj ljudstvo glasuje o gradnji nasipov proti poplavi ob reki Colorado, iz katerih bodo lahko namakali ves distrikt.

VANDERLIP JE OKRCAL RAZSIPNIKE.

Kansas City, Mo. — Frank A. Vanderlip, zvezni ravnatelj odbora za vojne prihranke, je dejal na shodu, da niso osebe, ki izdajajo denar za nepotrebne reči nič boljši kot oni ljudje, ki priporočajo ambulančnim voznikom, da naj se vozijo z vozmi za zabavo, ali ki hočejo izneveriti municijske delavce njih nalogi.

PRVO KONJSKO MESO ZA PREHRANITEV V NEBRASKI.

Grand Island, Neb. — Z dovoljenjem zveznega živilskega upravitelja in pod nadzorstvom drž. živinozdravnika so bili tukaj zaklali prvega konja, ki bo služil za prehranitev.

Konja je zaklala Bradstreet-Clemens Horse Sale kompanija.

To je tretje mesto v Združenih državah, v katerem so pričeli klati konje in prodajati konjsko meso.

KENYON JE PREDLAGAL ZNIŽANJE PLAČE ZA KONGRESNIKE IN SENATORJE.

Washington, D. C. — Senator Kenyon je predložil predlogo, ki določa, da se senatorjem in kongresnikom zniža letna plača v času vojne od $7,500 na $5,000.

Predloga je bila odkazana proračunskem odseku.

Za zabavo in kratek čas.

Edina rešitev. — Monter, že siva a še vedno samec, pride nekega dne k županu po dovoljenje za poroko s svojo gospodinjo.

Župan: "Moj dragi fant, saj vendar ne ljubiš te stare in odurne ženske? Zakaj se hočeš ravno s to poročiti?"

Monter: "Res je, ljubezni sicer nimam do nje, toda ta baba mi je že toliko mojih stvari pokradla, da mi drugega ne kaže, kakor se poročiti ž njo, če hočem zopet dobiti nazaj moje stvari."

Zdravnikov nasvet. — Veleposestnik je zasačil pozno ponoči pri svojem kokošnjaku človeka, ki ga je dobro poznal in mu tudi že večkrat pomagal.

"No, Gašper," ga nagovori, "ne verujem, da je to pozno nočno klatenje in v slabem vremenu dobro za vaš revmatizem."

"Milostljivi gospod," odvrne mu mož, "ravnam se le po zdravnikovem nasvetu."

"Kako to? Mar vam je zapovedal, da morate biti pozno ponoči zunaj?"

"Ne, ampak predpisal mi je, da moram jesti kokoši, ako hočem ozdraviti!"

Po trgovsko. — Trgovec, ki je stal že četrt ure pri telefonu, se obrne do svojega tajnika, rekoč: "Viljem, vzemite slušalo v roke ter toliko časa stojte molče pri telefonu, dokler moja žena neha z menoj govoriti. Šele, ako ona vpraša: "Si li še tam, dragi moj Filip?" ji odgovorite: "Da, moja draga Amalija!"

Opravičenje. — Oče: "Gromska strela! Pavla, ta neumna gos, je namesto kisa nalila petroleja na solato!"

Mati: "Dragi moj, ne jezi se in oprosti ji, ker je vsa zmešana. Da nes gre namreč prvič v plesno šolo!"

PROF. DR. MULLIN

ZDRAVNIK — SPECIALIST ZA SLOVENCE

411—4th Avenue

(NA SPODNJI POŠTE)

PITTSBURGH, PA.

ELEKTRIČNA PREGLEDBA Z X ŽARKI.

Stari in skušeni zdravnik, s 26 letno prakso. Zdravi uspešno in hitro vse bolezni, pa, pluča, želodca, obisti, trganje, nervoznost, krvne bolezni, kakor tudi druge bolezni moških. Ozdravi vsako bolezen katero prevzame v svoje zdravljenje. Uporablja najboljša evropska, ameriška in odstalih delov sveta zdravila. Nizka cena. Nasvet brezplačno. Točen pregled popolnoma jamčen. Pri meni se zdravi velika število Slovencev. Uradne ure od 9. zjutraj do 8. zvečer, ob nedeljah samo od 10. do 12 popoldan.

Dr. Koler

SLOVENSKI ZDRAVNIK

638 Penn Av., Pittsburgh, Pa.

Pa, kako je [illegible]

[illegible]

Vse bolezni, bi [illegible]

[illegible]

Zdravnik [illegible] v 30 [illegible] [illegible] operacije.

Bolezni [illegible] v kratkem času in ni potrebno bolniki.

Ordinira vsak V [illegible] od 9. zjutraj do 8. zvečer.—Ob nedeljah pa le do [illegible]

Po pošti se dobim. — Pišite zaupno.— Ne pozabite imena in številke!

Zdravite samo enkrat [illegible]

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904. Inkorp. 17. junija 1907 v drž. Illinois.

GLAVNI STAN: 2657—59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: John Vogrič, box 290, La Salle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Bratkovič, R. F. D. 4, box 86, Girard, Kans.
II. Podpredsednik: Jožef Kuhelj, 9469 Ewing Ave., So. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Blagajnik: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cicero, Ill.
Zapisnikar: John Molek, 4008 W. 31st St., Chicago, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Jože Ambrožič, 351 box, Canonsburg, Pa.
Paul Berger, 741 — 1st St., La Salle, Ill.
F. S. Taucher, 674 Ahsay Ave., Rocksprings, Wyo.

POROTNI ODBOR:

Anton Hrast, 811 — 95th Ave., New Duluth, Minn.
Jože Radišek, box 482, Smithton, Pa.
Rudolf Pleteršek, 486 box, Bridgeville, Pa.
Jakob Miklavčič, L. Box 5, Willock, Pa.
M. Petrovich, 14815 Hale Ave., Collinwood, O.

UREDNIK "PROSVETE":

Jože Savertnik.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

F. J. Kern, M. D., 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

VSE DENARNE ZADEVE IN STVARI, ki se tičejo gl. upravnega odbora in S. N. P. J. naj se pošiljajo na naslov:

JOHN VERDERBAR, 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

PRITOŽBE GLEDE GENERALNEGA POSLOVANJA se pošiljajo na naslov:

JOŽE AMBROŽIČ, Box 351, Canonsburg, Pa.

ZADEVE PREPIELJIVE VERDINE, ki ste jih rešili prva in druga instanca, se pošiljajo na naslov:

ANTON HRAST, 811 — 95th Ave., W. New Duluth, Minn.

VSI DOPISI, razprave, članki, naznanila itd. za "Prosveto" se pošiljajo na naslov:

UREDNIŠTVO "PROSVETE", 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois.

VSE UPRAVNIŠKE STVARI, naročnina, oglasi, se pošiljajo na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETE", 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

V korespondenci s tajništvom S. N. P. J., uredništvom in upravništvom "Prosvete" ne rabite imen uradnikov, marveč napišite naslov, ki je tu navoden, ako želite, da bo vsaka stvar hitro rešena.

Seje glavnega upravnega odbora se vršije vsako prvo sredo in tretji četrtek v mesecu. Začetek ob osmi uri popoldne.

NAPREDEK.

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjaš z njenimi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. V zalogi imam vse za vsakdanje potrebščine po zmerni ceni.

ANTON ZORNIK,
Kenmnia, Pa.

KADITE TILMAN CIGARE.
Unijsko izdelano
Bytna Cigare .....5c..10c
"La Castra" Cigare.....10c
TILMAN CIGAR CO.
AURORA, MINN.

PRI SPREMEMBAH naslovov je vedno treba omeniti poleg novega tudi stari naslov. Pišite lepo krajev in pišite razločno, kakor se pišejo v angleščini, da se bo potem lahko uredilo in poslalo.

RAD BI IZVEDEL,

kje se nahaja moj sin Martin Basovec. Pred trinajstimi meseci je bival v South Omahi, Neb. sedaj pa ne vem, kje je, zato prosim uljudno vse brate Slovence in Hrvate, če kdo ve za njegov naslov, da mi ga naznani. Prosi njegov oče, če pa on sam to čita, naj se pa prijavi očetu. Nik Basovec, 1814—13th Street, East Moline, Ill. (Dec. 19. 20. 21.)

SLOVENSKO DEKLE

pridno in pošteno slovensko dekle. Ima svojo farmo (kmetijo) in dvoje otrok, na katere je treba paziti in skrbeti tudi za vse gospodinjstvo. Za vse nadaljne pojasnila in podrobnosti obrnite se pismeno na upravništvo tega lista: 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

NORTH SIDE STATE BANK

ROCK SPRINGS, WYO.

IMA KAPITALA IN RESERVE $150,000.00

Je banka priporočljiva in zanesljiva za potrošnje SLOVENCI, HRVATI, SLOVAKI in drugi RODJANI

Pošljemo denar vsaki [illegible] v vsem [illegible] na [illegible] Pišite v domačem jeziku. Mi govorimo [illegible] MOČNA, NOTRANJA [illegible]

Potrebujemo

Premogarje,

delavce v rovu in zunaj rova.

Novi premogorovi.
Nova stanovanja.
Nova naselbina.

Cerkve, šole, gledališča, kegljišča in sobe z biljardnimi mizami.

"Drift" premogorovi, električna razsvetljava v vsakem stanovanju.

Kdor se zanima, da bi šel sem za delom naj piše na naslov:

United States Coal and Coke Company

Lynch, Kentucky

Blizu Benham v Harlaw County, Ky.

VABILO

Na zabavni večer

— ki ga priredi —

S. S. V. Družba v Conemaugh, Pa.

dne 24. decembra v prostorih na 266 Spruce St.

Pričetek ob 6. zvečer

SPORED: 1) Ob sedmih nastop igralcev. 2) Šaljiva pošta 3) Domača godba. 4) Prosta zabava.

Na to zabavo uljudno vabimo vse slovensko občinstvo od tu in okolice, da nas blagovolijo posetiti v obilem številu.

Vstopnina za možke $1. Dame vstopnine proste

Za dobro postrežbo bo preskrbljeno. ODBOR.

TRIJE RODOVI.

Dogodki iz sedanjih dni. — Spisal Engelbert Gangl.

(Nadaljevanje)

Jože je stopil iz sobe in zaprl vrata za seboj. Duhovnik je izpovedoval bolnico. Izpoved je bila kratka. Čista je bila starkina duša, oprale so jo molitve; napravile so jo vredno, da sprejme Sinu božjega.

Po izpovedi jo je duhovnik obhajal in opravil molitve, potem je odšel, in Jože je ostal z materjo sam.

"Življenje je težko, moj Jože!" je povzela starka. "Človek se bojuje in poteza za posvetno blago, nazadnje mu ostane tolažba — upanje v usmiljenje božje. Takrat vidi, kako majhen je in neznaten, kakor kaplja v morju. Upanje v usmiljenje božje dvigne njegovo dušo, da želi pretrgati spone, ki jo vežejo na svet, da hrepeni po združenju z njim, ki je nje začetek in konec."

"Pa saj ne boste še umrli, mati," je dejal Jože, "tako rad vas imam. Življenje me je odtrgalo od vas, življenje me je zopet privedlo do vas. Zdaj mi je tako dobro, ko vas gledam!"

"Vedno sem bila s teboj, čeprav me nisi videl. Spremljala sem vsa tvoja pota, trpela sem s teboj in se veselila. Moja ljubezen je bila, ki je potovala s teboj. Moja ljubezen bo, ki bo iz višav nebeških rosila nate svoj blagoslov."

"Blagoslovite me, mati!" je prosil Jože in pokleknil k zglavju. Začutil je, kako mu je polila na teme mrzla, vela materina roka. Dvignil je glavo in videl, kako so zalite solze materine oči in kako so gledale te oči kvišku, in videl je, kako so se gibale materine ustnice. Potem je mati zaprla oči in mirno obležala. Jože je segel po njenih rokah in jo pritisnil na ustnice.

"Kadar je duša čista in Bogu vdana, takrat jo oblagodari materin blagoslov s srečo in blaginjo. Greh odvrača blagoslov in uničuje njegovo moč," je šepetala starka. "Blagoslavljam tebe in tvojo ženo in tvojega otroka! To je bila, zakaj sem te klicala k sebi!"

Potem je umolknila in se onesvestila. In ni se več zbudila.

VIII.

Frice je dobil oficirsko sabljo in je ostal v garniziji v Zagrebu.

Bil je slok, lepo rasel mladenič, pravi oficir. Vesele navi si je pridobil mnogo prijateljev, slasti že zato, ker so vedili, da je bogat s denarjem. Ni mu treba služiti pri vojaških zavodih kakor, ker bi vsak čas lahko popustil službo in se vrnil na očetov grad. A bil je že mlad in želel življenja, zato je služil pri vojaških zavodih za kratek čas. Služil je pri ulanih. Lepo se je bilo videti na mladem, lokrem konju s kopjem v desnici, z limastim repkom okrašeno, na glavi ali čelu z rdečo in z razpeto vlanko, ki mu je povevavala proti vetru, kadar je galopirali konji, da je [illegible] dolgih skokih po zavalih cestah zagrebške okolice.

Na plesih in veselicah, ki jih je priredila zagrebška gospoda, je bil med najbolj zaželenimi plesalci in družabniki. Vztrajal je enaki do zadnjega, nabavil je kratkočasil vsakogar, ki mu je prišel v bližino.

Za veselo življenje je bila njegova zasluženja plača premajhna. Zalagal ga je oče, a ta je bil bolj sitekar. Že za njegovega šolanja je bodal vanj lepe denarje, ubaj je mislil, da naj živi ob svojem. Zato se je Frice zateknil k matari.

Ta je prišla pred pustom v Zagreb. Vse zimo je bolehala in večinoma ves čas prebila v postelji. Komaj je čakala, da se je vreme nekoliko omehčalo, da je mogla v Zagreb, kjer so imeli slovečе zdravnike. Poizvedovala je pri njih in iskala pomoči zrahljanemu zdravju. Zapisovali so ji zdravila, razne neokusne kapljice in ji priporočali gibanje v toplem, svežem zraku. Dol na jug bi morala iti, da se ji okrepe pljuča.

A kadar je bila poleg sina, je pozabila na bolezen. Pozabila je na vse drugo, gledala je samo njega. Ko sta hodila po mestnih ulicah, je lahko videla mati, koliko je sinovo znanstvo. Na vsakih deset korakov ga je srečal znanec ali ga je srečala znanka. Zvečer je jemal Frice mater s seboj na veselice ali v gledališče. Seveda je morala nositi mati obleke, prikrojene po zagrebškem okusu. Tako se je seznanila z mnogimi rodovinami, ki je z njimi občeval njen sin. Videla je njegovo veselo mladost, nič ji ni bilo žal denarja, s katerim je pokrivala njegove izdatke. Naj uživa mladost, resno življenje pride poznaje. In če ima človek mladost, ima vsaj nekaj, kamor se lahko ozre, kadar pridejo težki, skrbi polni časi.

Fricetovo veselje je bilo kipeče in neutešljivo. V noč je morala ostajati mati poleg njega. A če jo je končno le premagala slabost, jo je spremil sin na stanovanje in se vrnil k radovanju. Nikoli mu ni rekla: Nehaj, postoj! Privoščila mu je veselo pomlad življenja, ker je sama ni imela in ker je vedela, kako je bridko, ako je človek brez nje.

Gospa Lenka se je vrnila domov z mnogimi recepti in nasveti, na zdravju prav tako šibka kakor je odšla v Zagreb. Prosila je sina, naj si vzame dopust, da odpotuje z njo v kraje, kamor so ji svetovali zdravniki. Ali v prvem letu službovanja ni dovolila vojaška oblast Zavinščaku dopusta. Zato je mati odložila potovanje dotlej, ko pojde z njo lahko tudi Frice. Poletne mesece je posedala pod smrekami. Nestrpno je čakala časa, ko pride sin in odide z njim, da se vrne potem vsa ozdravljena in okrepčana.

Kolikor je mogla preudariti za svojega bivanja v Zagrebu, občuje Frice z najodličnejšimi rodovinami, med katerimi je mnogo bogatih. Gotovo si izbere mledi, lepi častnik iz obilice znank mlado, lepo in — kar je glavno! — bogastvo neve sto. Dotlej bo že zadoščal materin denar, ki si ga je prihranila tekom let, potem, če ne bo dovolj plače, bo zalagala lena, da bo Fricetu zmeraj lepo in bogato. In kadar mu bo zadosti mestnega življenja, pride domov, saj je vse njegovo, kar je njenega in očetovega. Vsak človek se izživi in naveseli, naposled si zaželi pokojnega življenja, ki je daleč od mestnega hrupa.

Za mladim, lepim ulanskim častnikom Zavinščakom so se ozirale deklirke oči. Samo migniti bi mu bilo treba s prstom, in izvoljenka bi se mu ovila okrog vratu. Tovariši so ga zavidali, a mladi Zavinščak si mareri tako zgodaj predati svobode. Deklete, ki so se ozirale za njim, niso bila samo lepa, bila so tudi bogata. A ljub tem ni še mislil Frice na ženitev. Izživeti se mora, užiti vse sladkosti svobodnega življenja, potem naj pride ženitev, če je mora priti.

Odprta so mu bila vrata v najugodnejše zagrebške hiše. Vabili so ga na domače zabave, da je moral šele izbirati ali se pa odpovedati vsem vabilom, da ni bilo zmešnjave. V takih primerih se je izgovarjal z boleznijo.

Najčešče se mu dekajala vabila iz hiše bogatega tvorničarja Mihajloviča.

Tvorničar Jovan Mihajlović je bil previden gospodar, ki si je pridobil z izdelki iz stekla in porcelana veliko imetja. V svoji strehi je izvabil sina Vladoja, a gospodko je dal imenovati hčer Jelko. Bil je ugleden mož, ki se ga bližali na odlikovana mesta v razne zastope in mnogo drugega. Dasi skrben in previden, je bil vesel in dobrovoljen človek, in njegova hiša je bila gostoljubna. V nji se je zbirala gospoda civilnega in vojaškega stanu.

Na veselicah se je Mihajlovičeva rodovina zmanjšala tudi z ulanskim častnikom Zavinščakom. Najbolj se je pritkapil Jelki, ki je bila prijazna in vljudna, a manj lepa kot bogata. Bila je majhna in pogosta po licih. A bogata je bila, to se vidi vsi, in taka ni bilo videti dekleta pač na najlepših licih.

Jelka se je v svem zagnilo k Zavinščaku, ker je bil tako [illegible] vedljiv [illegible] Jelka [illegible] v [illegible] [illegible] [illegible]